

Педагогічна освіта

УДК 378.02:81'243:004.9

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.19010798>

**Методологічні засади реалізації інноваційних стратегій іншомовної
підготовки здобувачів вищої освіти: синергія традиційних і новітніх
підходів**

Юлія Бондарчук

доцентка кафедри іноземних мов Навчально-наукового інституту міжнародних
відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
Україна

<https://orcid.org/0000-0002-4851-8701>

bondarchuk_julia28@ukr.net

Прийнято: 12.02.2026 | Опубліковано: 28.02.2026

***Анотація:** У статті представлено комплексне обґрунтування методологічних засад реалізації інноваційних стратегій іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти в умовах сучасної трансформації освітнього простору. Акцент робиться на необхідності синергійного поєднання традиційних та новітніх методологічних підходів, які в умовах глобалізаційних, цифрових і соціальних викликів формують цілісну рамку ефективності освітнього процесу. Здійснено аналіз стратегічного, компетентнісного, діяльнісного, комунікативного, когнітивного, інтеракційного, інтеркультурного та цифрового підходів у їх взаємодоповнюваності, а також охарактеризовано їхній методологічний потенціал у контексті оновлення іншомовної підготовки. Підкреслено, що інноваційні стратегії іншомовного навчання неможливо реалізувати без*

формування узгодженої методологічної основи, здатної забезпечити гнучкість, адаптивність, індивідуалізацію та професійну спрямованість підготовки здобувачів. Розкрито зміст стратегічного підходу, орієнтованого на довгострокове планування розвитку іншомовних компетентностей, і компетентнісного підходу, який забезпечує інтеграцію знань, умінь, навичок, досвіду, цінностей і рефлексійних механізмів. Обґрунтовано, що саме поєднання цих підходів забезпечує системність і прогнозованість освітнього процесу, тоді як новітні підходи – цифровий, мережевий, мультимодальний – забезпечують його гнучкість та інноваційний потенціал. У статті запропоновано авторську матрицю синергії традиційних та новітніх підходів, яка відображає механізми їхнього поєднання в логіці інноваційних стратегій іншомовної підготовки. Матриця має пояснювальний і конструкторський характер, дозволяючи окреслити оптимальні комбінації методологічних рішень для модернізації освітніх практик. Зазначено, що синергія підходів сприяє формуванню цілісної, адаптивної й професійно орієнтованої моделі іншомовної підготовки, здатної відповідати викликам сучасності та забезпечувати високу якість іншомовної освіти у вищій школі.

Ключові слова: *інноваційні стратегії; методологічні підходи; іншомовна підготовка; синергія; вища освіта.*

Methodological Foundations for Implementing Innovative Strategies in Foreign-Language Training of Higher Education Learners: Synergy of Traditional and Emerging Approaches

Julia Bondarchuk

Associate Professor of Department of Foreign Languages at Educational and Scientific Institute of International Relations, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-4851-8701>

bondarchuk_julia28@ukr.net

***Abstract:** The article presents a comprehensive justification of the methodological foundations for implementing innovative strategies in foreign-language training of higher education learners within the context of contemporary transformations of the educational landscape. Emphasis is placed on the necessity of a synergistic integration of traditional and emerging methodological approaches which, under global, digital, and societal challenges, form a holistic framework for ensuring the effectiveness of the educational process. The article analyses the strategic, competence-based, activity-based, communicative, cognitive, interactional, intercultural, and digital approaches, highlighting their complementarity and methodological potential in the renewal of foreign-language training. It is underscored that innovative strategies in foreign language education cannot be effectively implemented without establishing a coherent methodological foundation capable of ensuring flexibility, adaptability, individualization, and professional relevance of learners' training. The content of the strategic approach – focused on long-term planning of foreign-language competence development – and the competence-based approach – which integrates knowledge, skills, experience, values, and reflection mechanisms – is examined in depth. It is argued that the combination of these approaches guarantees systemic coherence and*

predictability of the educational process, while the emerging approaches – digital, networked, and multimodal – strengthen its adaptability and innovative capacity. The article proposes an authorial matrix illustrating the synergy of traditional and emerging methodological approaches, which reflects the mechanisms of their integration in the logic of innovative strategies for foreign-language training. The matrix has both explanatory and design functions, enabling the identification of optimal combinations of methodological solutions for the modernization of educational practices. It is concluded that the synergy of methodological approaches contributes to forming a holistic, adaptive, and professionally oriented model of foreign-language training that meets contemporary challenges and ensures high-quality foreign language education in higher education institutions.

Keywords: *innovative strategies; methodological approaches; foreign-language training; synergy; higher education.*

Вступ. Сучасний розвиток вищої освіти характеризується глибокими трансформаціями, пов'язаними з цифровізацією, глобалізаційними процесами, динамікою професійного ринку та викликами воєнного часу, які істотно впливають на структуру, зміст і технології підготовки майбутніх фахівців. В умовах, коли знання та компетентності швидко оновлюються, зростає роль іншомовної підготовки як ключового інструменту академічної мобільності, професійної самореалізації та інтеграції у міжнародний простір. Іншомовна освіта вже не розглядається як ізольований компонент гуманітарної підготовки, а постає системоутворювальним чинником формування здатності фахівця діяти в багатомовному, міжкультурному, цифровому й професійно варіативному середовищі.

У цих умовах актуальним є пошук оновлених методологічних засад, здатних забезпечити системність, узгодженість і стратегічний характер реалізації інноваційних стратегій іншомовної підготовки здобувачів. Потреба в таких

засадах зумовлена тим, що сучасні моделі навчання дедалі більше ґрунтуються на інтеграції різних підходів – компетентнісного, діяльнісного, комунікативного, когнітивного, аксіологічного, інтеракційного, інтеркультурного, цифрового, мережевого, мультимодального. Кожен із них відображає окремий аспект мовної освіти, однак лише їх синергія дає змогу сформувати стійку, гнучку й адаптивну систему іншомовної підготовки. Універсальний або одномірний методологічний підхід уже не здатен відповідати сучасним запитам освіти та суспільства.

Проблема методологічного синтезу загострюється потребою забезпечення як стратегічності освітнього процесу, так і його гнучкості та адаптивності. З одного боку, стратегічний підхід орієнтує освітній процес на прогнозування результатів, довгострокове планування та узгодження цілей навчання із запитам професійного середовища. З іншого боку, новітні підходи наголошують на персоналізації, цифровій автономії, адаптації до індивідуальних можливостей і потреб здобувачів, інтегрованості у цифрові екосистеми та здатності змінюватися в режимі реального часу. Саме тому важливим стає вироблення методологічного підґрунтя, яке здатне поєднати структурованість стратегічного підходу з гнучкістю сучасних дидактичних інновацій.

Особливе значення для іншомовної підготовки має компетентнісний підхід, який є основою сучасних стандартів освіти та визначає результати навчання як інтеграцію знань, умінь, навичок, цінностей, досвіду, здатності до рефлексії й реалізації на практиці. Водночас компетентнісний підхід потребує методологічних інструментів, які б забезпечували його реалізацію в інноваційних стратегіях – а саме діяльнісних, інтеракційних, когнітивних, цифрових, що підсилюють його операційність та прикладний характер.

Ситуація ускладнюється тим, що сучасна іншомовна підготовка функціонує в умовах високої нестабільності: воєнні дії, соціальні ризики, міграційні процеси, нерівний доступ до ресурсів, збільшення частки дистанційного та змішаного навчання актуалізують потребу в адаптивних,

стресостійких і технологічно підсилених стратегіях навчання. Це означає, що методологічна основа інноваційних стратегій має передбачати не лише ефективність, а й життєздатність освітнього процесу в різних контекстах – від традиційних аудиторних занять до повністю цифрових форматів.

Враховуючи зазначене, методологічні засади реалізації інноваційних стратегій іншомовної підготовки мають виконувати низку ключових функцій: концептуалізаційну – шляхом визначення ціннісних орієнтирів і теоретичних підвалин; інтегративну – через поєднання традиційних і сучасних підходів; системоутворювальну – шляхом вибудовування логіки стратегічної іншомовної підготовки; операційно-технологічну – через визначення інструментів, механізмів і ресурсів; прогностичну – через передбачення можливих траєкторій розвитку освітніх стратегій. Саме таке методологічне підґрунтя забезпечує можливість створення ефективних інноваційних стратегій іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти, що відповідають сучасним вимогам і викликам.

Огляд літератури. Проблематика методологічних засад іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти обговорюється у численних міжнародних і вітчизняних дослідженнях. Одним із ключових нормативно-методологічних документів сучасної мовної освіти є CEFR Companion Volume [2], у якому переосмислено структуру дескрипторів та посилено акцент на автономії, медіації й інтеркультурній взаємодії. Саме цей документ формує сучасну рамку інноваційних стратегій іншомовної підготовки.

Вагому роль у визначенні сучасних методологічних орієнтирів відіграє цифрова парадигма. Європейська цифрова рамка DigComp 2.2 [4] окреслює цифрові компетентності, що є необхідними для фахової діяльності та сучасної освіти. Її положення суттєво впливають на методологію іншомовної підготовки, зокрема в частині персоналізації, мультимодальності та інтеграції навчання у цифрові екосистеми.

У дослідженнях UNESCO ICT Competency Framework for Teachers [11] підкреслюється роль цифрової педагогіки як системоутворювального компонента інноваційного освітнього процесу. Документ містить концептуальні засади інтеграції цифрових інструментів у методологічні моделі навчання, що є критично важливим для модернізації іншомовної підготовки.

Серед сучасних концептуальних досліджень вагоме місце посідають праці провідних зарубіжних науковців. D. Laurillard [8] розробляє «конверсійну модель навчання», яка пояснює взаємодію викладача і здобувача як ключовий методологічний механізм. Теорія коннективізму, запропонована G. Siemens [10], розкриває значення мережевих взаємодій, цифрових ресурсів і автономного навчання у формуванні гнучких інноваційних стратегій. Концепція множинних інтелектів Н. Gardner [5] поглиблює методологічне підґрунтя персоналізованого навчання. Цінним базисом для діяльнісного та досвідного навчання залишаються праці Kolb [7], який обґрунтовує цикл досвіду й рефлексії.

Класичну основу інтеграції досвіду, дії та рефлексії в освітньому процесі становлять праці українських науковців, зокрема О. В. Малихіна [21], у яких обґрунтовано рефлексію як системоутворювальний механізм формування компетентностей у вищій школі. Малихін розглядає навчальну діяльність як цілісний процес, що поєднує пізнавальну активність, практичний досвід і усвідомлене осмислення результатів навчання, наголошуючи на провідній ролі рефлексії у розвитку суб'єктності здобувача вищої освіти. Такий підхід є методологічно значущим для сучасних діяльнісних та інтеракційних стратегій іншомовної підготовки, оскільки забезпечує поєднання дії, мислення та соціальної взаємодії в освітньому процесі. Jerome Bruner [1], розвиваючи ідеї когнітивного конструктивізму, розширює ці методологічні орієнтири, підкреслюючи активну роль здобувача у конструюванні знань, що становить основу сучасних когнітивних стратегій іншомовної освіти.

Українські науковці роблять суттєвий внесок у розвиток методології іншомовної підготовки. У працях О. Малихіна та співавт. [22] та О. Герасимової [16] розкрито значущість рефлексії як механізму формування іншомовної компетентності. О. Топузов та співавт. [25] аналізують адаптивність та розвиток професійно-педагогічної майстерності, що впливає на методологічні параметри іншомовної освіти. Дослідження Т. Опалюк [24] підкреслюють важливість синергії традиційних і новітніх підходів у сучасній дидактиці, а праці В. Кременя [20] містять фундаментальне філософсько-методологічне осмислення освітніх трансформацій. Методологічні підходи до іншомовної підготовки майбутніх фахівців у контексті їхньої професійної діяльності систематизує у своєму дослідженні Є. Долинський [3], акцентуючи на необхідності узгодження навчальних стратегій із реальними комунікативними потребами фахового середовища та доводячи, що ефективність іншомовної підготовки визначається ступенем її відповідності професійним викликам сучасності. Вплив інтернаціоналізації вищої освіти на трансформацію методологічних підходів до викладання іноземної мови становить предмет дослідження Р. Кравця [19], який розкриває залежність між глобалізаційними процесами та оновленням змісту, форм і технологій іншомовної підготовки, обґрунтовуючи потребу в методологічній гнучкості як відповіді на виклики міжнародного освітнього простору. У контексті пошуку ефективних рішень для модернізації освітнього процесу Н. Кіт та ін. [18] досліджують інноваційні методики викладання англійської мови у закладах вищої освіти, обґрунтовуючи доцільність їхнього системного впровадження як інструменту підвищення якості іншомовної підготовки та розвитку комунікативної компетентності здобувачів в умовах динамічних освітніх змін. Проблему формування іншомовного освітнього середовища в умовах ЗВО розглядають І. Озарчук та ін. [9], підкреслюючи роль середовищного підходу у забезпеченні повноцінної комунікативної та міжкультурної взаємодії здобувачів і визначаючи організаційно-педагогічні

умови, що сприяють створенню ефективного іншомовного простору у вищій школі. Сучасні стратегії інтеграції професійно орієнтованої англійської мови в міждисциплінарну підготовку здобувачів вищої освіти досліджує Н. Базиляк [13], доводячи, що таке поєднання сприяє формуванню цілісної фахової іншомовної компетентності й забезпечує органічний зв'язок між мовною підготовкою та вимогами конкретних галузей професійної діяльності. Цінний практичний досвід упровадження інноваційних методів викладання англійської мови в регіональному ЗВО в умовах воєнного часу узагальнює Ю. Марчук [23], визначаючи адаптивність як ключову характеристику стратегій іншомовної підготовки в кризових умовах і окреслюючи механізми збереження якості освітнього процесу в ситуації нестабільності та ресурсних обмежень. Концепцію утіленого навчання в іншомовній освіті та її методологічний потенціал обґрунтовують І. Школа та ін. [26], розкриваючи мультимодальність, візуальність і цифрові практики як взаємопов'язані й взаємопосилювальні компоненти інноваційних стратегій мовної підготовки, що забезпечують цілісність і багатовимірність освітнього досвіду здобувача. Важливий аспект цифровізації іншомовної освіти досліджує І. Гоцинець [17], зосереджуючи увагу на формуванні іншомовної комунікативної компетентності студентів засобами смарт-технологій і акцентуючи на методологічних можливостях цифрового середовища в підвищенні якості й результативності іншомовної підготовки у вищій школі. Застосування сучасних методик у процесі викладання іноземної мови для здобувачів вищої освіти аналізують О. Яцишин та ін. [27], визначаючи умови їхньої ефективної реалізації в контексті оновлення освітніх стратегій і підкреслюючи значення методичної варіативності як чинника розвитку пізнавальної активності та автономії здобувачів. Методичний потенціал мультимодальних ресурсів у навчанні іноземних мов у закладах вищої освіти розкривають Я. Абсальямова та ін. [12], підкреслюючи їхню роль у розвитку

комунікативної компетентності та забезпеченні органічної інтеграції цифрового й мовленнєвого досвіду здобувачів у сучасному освітньому середовищі.

Узагальнення вищезазначених джерел показує, що сучасна методологічна парадигма іншомовної підготовки формується на перетині стратегічного, компетентнісного, діяльнісного, цифрового та інтеракційного підходів. Проте, попри значну кількість досліджень, недостатньо розробленою залишається проблема їхньої інтегративної взаємодії та синергії, що й зумовлює необхідність подальшого наукового аналізу.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значний обсяг наукових досліджень, присвячених іншомовній підготовці та загальним методологічним підходам до організації освітнього процесу, низка ключових аспектів залишається недостатньо розробленою. Комплексний аналіз джерел [2; 4; 8; 10; 11; 16; 21] дозволяє окреслити декілька концептуальних прогалів, що потребують наукового опрацювання у контексті реалізації інноваційних стратегій іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти.

По-перше, недостатньо розробленою є проблема інтеграції традиційних і новітніх методологічних підходів у межах єдиної концептуальної рамки. У більшості досліджень вони розглядаються окремо: діяльнісний підхід – у традиціях психологічної та педагогічної науки, компетентнісний – у межах освітньої політики, а цифровий та мережевий – у контексті інформаційних технологій. Проте питання їхнього цілісного поєднання у стратегіях іншомовної підготовки залишається відкритим.

По-друге, недостатньо вивчено роль стратегічного підходу як інтегратора сучасних методологічних засад іншомовної освіти. Хоча цінність стратегічного планування визнається в освітньому менеджменті та теорії реформ, мало досліджень описують, яким чином стратегічний підхід синхронізує зміст, методи, ресурсні рішення та цифрові інструменти підготовки здобувачів. У сфері

іншомовної освіти ця прогалина є особливо значущою, оскільки мова вивчається поетапно й передбачає чітку логіку розвитку компетентностей.

По-третє, досі недостатньо опрацьованими залишаються механізми забезпечення синергії між компетентнісним і цифровим підходами. Хоча обидва підходи є ключовими в умовах сучасної освіти, їхня взаємодія часто зводиться до використання цифрових засобів як допоміжних елементів, а не методологічних механізмів розвитку компетентностей. Досвід формування цифрової автономії, мультимодальної грамотності та навичок роботи в цифрових екосистемах поки що не інтегровано повною мірою в методологію інноваційних стратегій іншомовного навчання.

По-четверте, обмежено досліджено роль рефлексивних механізмів у структурі інноваційних стратегій іншомовної підготовки. Хоча значення рефлексії у професійному та особистісному розвитку здобувачів активно обґрунтовується українськими та зарубіжними науковцями, залишається неясним, яким чином рефлексивні механізми мають поєднуватися із цифровими, діяльними й комунікативними компонентами стратегій мовного навчання. Зокрема, практично відсутні дослідження, що аналізують рефлексію як інструмент стратегічної організації іншомовної підготовки.

По-п'яте, слабо розроблене питання методологічної адаптивності – здатності освітньої системи та інноваційних стратегій змінюватися відповідно до контексту, викликів і умов навчання. Сучасні трансформації – пандемія, війна, цифрова нерівність, масові переміщення студентів – виявили потребу не просто у використанні цифрових технологій, а в створенні методологічних моделей, здатних забезпечувати сталість і безперервність іншомовної підготовки в умовах невизначеності.

По-шосте, практично не досліджено механізми забезпечення суб'єктності здобувачів у межах інноваційних стратегій. Попри визнання концепції автономії,

відсутні моделі, що показують, як суб'єктність реалізується на конкретних методологічних рівнях – цілей, змісту, форм, технологій та оцінювання.

Таким чином, загальна проблема полягає у відсутності цілісної методологічної моделі, що поєднує традиційні та інноваційні підходи у логіці стратегічної, компетентнісної, діяльнісної та цифрової іншомовної підготовки. Розв'язання цих прогалин становить підґрунтя для розроблення ефективних інноваційних стратегій у вищій школі.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є комплексне обґрунтування методологічних засад реалізації інноваційних стратегій іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти шляхом виявлення, систематизації та інтеграції традиційних і новітніх наукових підходів; визначення механізмів їхньої синергійної взаємодії; окреслення концептуальної моделі, здатної забезпечити системність, стратегічність, адаптивність та інноваційність освітнього процесу в умовах сучасних трансформацій і викликів.

Результати дослідження. Сучасний етап розвитку іншомовної підготовки у вищій освіті характеризується посиленням вимог до гнучкості, інноваційності та адаптивності методологічних засад, що лежать в основі створення освітніх стратегій. Оскільки мовна підготовка є складною багатовимірною системою, її модернізація неможлива без узгодженого використання традиційних і новітніх підходів, здатних забезпечити цілісність, системність і стратегічність навчання. У цьому контексті синергія методологічних підходів постає не як механічне поєднання різних концепцій, а як інтегративний процес, що дозволяє сформувати новий рівень організації іншомовної освіти.

Проведений аналіз літератури [1; 2; 4; 7; 8; 10; 11; 16; 21; 25] показав, що стратегічний та компетентнісний підходи є базовими інтегративними складовими сучасної іншомовної підготовки. Стратегічний підхід задає довгострокову логіку розвитку компетентностей, визначає мету, траєкторію, індикатори, очікувані результати та механізми оцінювання. Компетентнісний

підхід, у свою чергу, забезпечує змістову основу інноваційних стратегій, оскільки формує структуру результатів навчання як інтеграцію знань, умінь, навичок, цінностей, рефлексії та досвіду практичного застосування мови.

Проте стратегічний і компетентнісний підходи самі по собі не забезпечують повної реалізації інноваційних стратегій, оскільки потребують операційного наповнення традиційними та новітніми методологічними підходами. Саме тому центральним завданням сучасної педагогічної науки є формування цілісної моделі синергії, у якій ключові методологічні підходи не конкурують між собою, а посилюють один одного, створюючи міцну основу для інноваційних технологій навчання.

Традиційні підходи – діяльнісний, комунікативний, когнітивний, інтеракційний, соціокультурний – зберігають свою актуальність, оскільки ґрунтуються на фундаментальних положеннях психології та педагогіки. Діяльнісний підхід забезпечує логіку поетапного формування дій; комунікативний визначає мовлення як основний засіб взаємодії; когнітивний формує здатність до осмислення, інтерпретації та інтеграції мовного досвіду; соціокультурний забезпечує міжкультурний вимір іншомовної компетентності. Ці підходи становлять базу, без якої неможливе ефективне навчання іноземних мов.

Новітні підходи – цифровий, мережевий, мультимодальний, адаптивний, екосистемний – трансформують логіку іншомовного навчання відповідно до умов цифрової цивілізації. Цифровий підхід [11] забезпечує інклюзивний доступ до ресурсів, автоматизацію навчальних процесів, використання штучного інтелекту, мовних моделей і цифрових платформ. Мережевий підхід [10] визначає навчання як процес побудови та використання зв'язків – між людьми, даними, цифровими системами. Мультимодальний підхід [6] вимагає інтеграції різних модальностей: тексту, аудіо, відео, інтерактивної графіки, симуляцій. Адаптивний підхід орієнтується на індивідуальні траєкторії, персоналізовані

цифрові середовища та гнучку архітектуру навчального процесу. Екосистемний підхід розглядає іншомовну підготовку як цілісну взаємодію учасників, інструментів, технологій і контекстів навчання.

Синергія традиційних і новітніх підходів забезпечує реалізацію інноваційних стратегій у всіх ключових компонентах освітнього процесу:

- цільовому – через узгодження стратегічних цілей з компетентнісними результатами;
- змістовому – через оновлення навчальних програм відповідно до мультимодальних і цифрових вимог;
- операційно-технологічному – через комбінування традиційних методів навчання з інструментами цифрової педагогіки;
- ціннісно-аксіологічному – через інтеграцію гуманістичних принципів і цифрової етики;
- оцінювальному – через формувальне оцінювання, самооцінку, цифрові портфоліо й аналітику навчання.

У межах стратегічного підходу важливим є довгострокове планування формування іншомовних компетентностей, що враховує рівневість (CEFR), адаптивність (DigComp), цифрову автономію здобувача та професійну спрямованість компетентностей. Стратегічний підхід орієнтований на прогнозування потреб майбутньої професійної діяльності та формування здатності діяти в багатомодальному й міжкультурному середовищі. Він задає логіку переходу від фрагментарних освітніх технологій до цілісних інноваційних стратегій.

Компетентнісний підхід забезпечує внутрішню логіку розвитку іншомовної компетентності як інтегративного результату, що включає когнітивні, мовленнєві, комунікативні, соціокультурні, стратегічні та рефлексивні компоненти. Оскільки сучасний формат професійної діяльності вимагає вміння працювати з інформацією, вирішувати проблеми, взаємодіяти в

цифрових середовищах, компетентнісний підхід має природний зв'язок з адаптивним, цифровим і мультимодальним підходами.

Синергія підходів також визначає логіку реалізації інноваційних стратегій іншомовної підготовки у трьох ключових вимірах:

– методологічному, де відбувається інтеграція теорій навчання, моделей набуття компетентностей і концепцій цифрової освіти;

– технологічному, де поєднуються традиційні методи (тренування, діалоги, рольові ігри) та інноваційні засоби (симуляції, цифрові платформи, мобільне навчання, VR/AR);

– організаційному, що передбачає гнучкість форм навчання (змішане, дистанційне, асинхронне, автономне).

Узгоджене застосування підходів дає змогу формувати індивідуальні освітні траєкторії, підсилювати рефлексивну діяльність здобувача, забезпечувати якісний зворотний зв'язок, впроваджувати аналітику навчання та адаптивні системи. Такий підхід відповідає загальноєвропейським тенденціям розвитку іншомовної освіти, визначеним у CEFR (2020), де акцент робиться на суб'єктності, медіації, інтеграції цифрових інструментів, а також на автономії здобувача.

Проведений аналіз дозволив визначити роль кожного з підходів у формуванні інноваційних стратегій іншомовної підготовки:

- комунікативний підхід забезпечує основу для мовленнєвої діяльності;
- когнітивний – для мисленнєвих операцій, інтерпретації та розуміння;
- діяльнісний і інтеракційний – для практичних форм навчання;
- соціокультурний – для міжкультурної компетентності;
- цифровий – для мультимодальної грамотності і взаємодії з ІКТ;
- мережевий – для побудови особистої навчальної екосистеми;
- мультимодальний – для оперування різними форматами інформації;
- адаптивний – для персоналізації;

– екосистемний – для цілісності освітнього середовища.

З метою узагальнення отриманих даних розроблено авторську матрицю синергії традиційних і новітніх підходів.

Традиційні підходи	Новітні підходи	Синергія – інноваційні можливості
Діяльнісний	Адаптивний	Персоналізоване формування мовленнєвих дій
Комунікативний	Мультиmodalьний	Розвиток комунікації у цифрових форматах
Когнітивний	Цифровий	Інтелектуальна обробка інформації з ІКТ
Соціокультурний	Мережевий	Міжкультурна взаємодія у глобальних мережах
Досвідний	Екосистемний	Комплексне навчання у гнучких цифрових екосистемах

Синергія традиційних і новітніх підходів у контексті інноваційних стратегій іншомовної підготовки дає змогу подолати фрагментарність освітнього процесу, що характерна для багатьох наявних моделей. Унікальність синергійного підходу полягає в тому, що він дозволяє не замінювати один підхід іншим, а створювати багатовимірну методологічну структуру, у якій різні підходи виконують різні, але взаємопов'язані функції. Традиційні підходи підтримують фундаментальність, системність, психологічну та педагогічну закономірність навчання, тоді як новітні – забезпечують технологічну гнучкість, інноваційність і адаптивність до сучасних умов.

Одним із ключових механізмів синергії виступає інтеграція діяльнісного та адаптивного підходів. Діяльнісний підхід визначає логіку формування мовленнєвих дій, а адаптивний – дозволяє налаштувати цю логіку відповідно до індивідуальних темпів, стилів навчання, професійних потреб і цифрових можливостей здобувача. Завдяки цьому зростає ефективність формувальних практик: вправи, ситуативні моделювання, рольові ігри та проєктні завдання набувають індивідуалізованого характеру, що підсилює мотивацію та автономію.

Синергія комунікативного та мультимодального підходів формує нову якість мовленнєвої діяльності. Здобувач опановує не лише традиційні види мовленнєвої діяльності (говоріння, аудіювання, читання, письмо), а й мультимодальні форми комунікації, характерні для цифрового середовища: відеопрезентації, інтерактивні повідомлення, синхронні та асинхронні діалоги, інтегровані медіа-тексти. Це відповідає сучасним комунікаційним практикам та потребам професійного ринку.

Поєднання когнітивного та цифрового підходів сприяє розвитку інтелектуальних інструментів опрацювання інформації. Здобувач отримує можливість застосовувати аналітичні стратегії, використовувати цифрові мовні корпуси, автоматизовані системи аналітики, інтелектуальні підказки. Це підсилює здатність до критичного мислення, рефлексії та усвідомленого навчання, що визначає ефективність іншомовної підготовки в умовах інформаційного перенасичення.

Поєднання соціокультурного та мережевого підходів сприяє формуванню міжкультурної компетентності у глобальному цифровому середовищі. Здобувач взаємодіє з автентичними джерелами, учасниками міжнародних спільнот, виконує мережеві проекти та міжкультурні кейси, що створює умови для реального занурення у професійний і міжкультурний контекст.

Нарешті, інтеграція досвідного та екосистемного підходів формує нову парадигму організації освітнього процесу: навчання відбувається не лише в межах навчальної програми, а в комплексі взаємодіючих компонентів – цифрових платформ, мобільних застосунків, професійних спільнот, симуляційних середовищ. Це створює умови для постійної взаємодії знань, досвіду та реального професійного контексту.

Узагальнюючи, можна зазначити, що синергія підходів забезпечує:

- стратегічність іншомовної підготовки (планування результатів, траєкторій, етапів);

- компетентнісність (реальні професійні та міжкультурні результати);
- діяльнісність (практично орієнтовані завдання);
- цифрову інтегрованість (використання сучасних технологій);
- адаптивність і персоналізацію;
- екосистемність та безперервність розвитку.

Саме це становить теоретичну основу інноваційних стратегій іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти.

Результатом дослідження стало створення цілісної методологічної моделі реалізації інноваційних стратегій іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти, що ґрунтується на синергії традиційних і новітніх методологічних підходів. Аналіз літератури та здійснений теоретичний синтез дозволили визначити, що жоден із підходів не може забезпечити ефективність іншомовної підготовки самостійно; водночас їхнє узгоджене застосування створює якісно нові можливості для організації навчального процесу.

Одним із ключових результатів є виокремлення інтегративної ролі стратегічного підходу, який забезпечує довгострокове планування іншомовного розвитку, узгодження навчальних цілей із професійними й соціальними потребами, а також визначення структурної логіки інноваційних стратегій. У дослідженні встановлено, що стратегічний підхід виконує об'єднувальну функцію, забезпечуючи методологічну цілісність усіх інших підходів.

Другим результатом є розкриття взаємозв'язку компетентнісного підходу з цифровим, мультимодальним і мережевим підходами, що дозволяє сформувати сучасну модель іншомовної компетентності, яка включає академічні, комунікативні, соціокультурні, цифрові та рефлексивні складові. Доведено, що компетентнісний підхід не лише визначає результати навчання, а й задає логіку інноваційних стратегій, оскільки потребує інтеграції знань, умінь, досвіду й цифрових інструментів.

Третій результат полягає у визначенні нової структури діяльнісного компонента іншомовної підготовки. Завдяки синергії традиційних методів і цифрових технологій діяльнісний компонент охоплює не лише рольові ігри та діалоги, а й симуляції, проєкти, інтерактивні кейси, VR/AR-ситуації, мережеві завдання, мультимодальні продукти. Це дає змогу формувати практичні навички в умовах, наближених до реальних професійних ситуацій.

Четвертий результат пов'язаний із встановленням ролі рефлексії як методологічного зв'язуючого елемента між традиційними та новітніми підходами. З'ясовано, що рефлексія забезпечує розвиток суб'єктності, формування метакогнітивних стратегій, здатність до самокорекції та саморегуляції, а у цифрових середовищах – ще й аналітичний контроль власного навчального поступу.

П'ятим результатом є обґрунтування екосистемного характеру сучасної іншомовної підготовки. Інноваційні стратегії не можуть обмежуватися лише аудиторним чи платформним навчанням: вони охоплюють взаємодію здобувача з різними цифровими платформами, професійними спільнотами, мобільними інструментами, аналітичними системами та мережевими ресурсами. Це формує багатовимірну освітню екосистему.

Шостим результатом стало створення авторської матриці синергії традиційних і новітніх підходів, яка структурно узагальнює взаємодію підходів та окреслює їхні функції в межах інноваційних стратегій. Матриця може бути використана як методологічний інструмент для проєктування навчальних програм, курсів, модулів та окремих видів діяльності.

У сукупності результати дозволяють визначити, що синергія підходів забезпечує:

- підвищення якості іншомовної підготовки;
- розвиток автономії та суб'єктності здобувача;

- інтенсифікацію навчання через мультимодальні й цифрові інструменти;
- адаптивність до мінливих умов;
- міжкультурну мобільність та професійну готовність;
- відповідність освітнього процесу світовим тенденціям.

Висновки. У результаті проведеного дослідження обґрунтовано комплекс методологічних засад, необхідних для реалізації інноваційних стратегій іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти на основі синергії традиційних і новітніх підходів. Встановлено, що ефективність сучасної іншомовної освіти визначається не лише зміною технологій, а насамперед – методологічною цілісністю, інтегрованістю та гнучкістю освітнього процесу. З’ясовано, що стратегічний підхід виконує інтегративну функцію, задаючи логіку довгострокового планування формування іншомовної компетентності, а компетентнісний підхід – визначає структуру результатів навчання й операційний зміст стратегій. У поєднанні ці два підходи створюють фундамент сучасної іншомовної підготовки. Визначено, що традиційні методологічні підходи (діяльнісний, комунікативний, когнітивний, інтеракційний, соціокультурний, досвідний) забезпечують системність, обґрунтованість і психологічну закономірність процесу навчання, тоді як новітні (цифровий, мережевий, мультимодальний, адаптивний, екосистемний) – формують технологічну гнучкість, відкритість, інноваційність та здатність освітньої системи реагувати на сучасні виклики. Доведено, що їхня синергія створює якісно нові можливості для організації іншомовної підготовки у вищій школі. У ході дослідження розроблено авторську матрицю синергії традиційних і новітніх методологічних підходів, яка дозволяє структурувати взаємодію методологічних компонентів, окреслити їхні функції та визначити оптимальні моделі комбінування у межах інноваційних стратегій. Матриця може бути використана

у процесі проєктування навчальних програм, модулів, курсів і технологій іншомовної підготовки.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що синергія підходів є необхідною умовою підвищення якості іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти, розвитку їхньої суб'єктності, професійної мобільності, міжкультурної компетентності та здатності діяти в цифрових, глобальних і адаптивних освітніх середовищах. Саме цілісна методологічна основа забезпечує життєздатність інноваційних стратегій та їхню відповідність сучасним світовим тенденціям розвитку вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Bruner J. *The Culture of Education*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1996.
2. Council of Europe. *Common European Framework of Reference for Languages: Companion Volume*. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2020. URL: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/companion-volume>
3. Dolynskiy I. Методологічні підходи до іншомовної підготовки майбутніх фахівців у контексті професійної діяльності. *Pedagogical Discourse*. 2025. № 38. С. 108–113. URL: <https://ojs.kgpa.org.ua/index.php/peddiscourse/article/download/1279/1142>
4. European Commission. *DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2022. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128415>
5. Gardner H. *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. New York: Basic Books, 2011.
6. Jewitt C. *The Routledge Handbook of Multimodal Analysis*. London: Routledge, 2016.

7. Kolb D. *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Englewood Cliffs: Prentice Hall, 1984.
8. Laurillard D. *Teaching as a Design Science: Building Pedagogical Patterns for Learning and Technology*. 2nd ed. New York: Routledge, 2019.
9. Ozarchuk I., Kostyk Y. Формування іншомовного освітнього середовища в умовах ЗВО. URL: http://aphn-journal.in.ua/archive/73_2024/part_2/57.pdf
10. Siemens G. Connectivism: A Learning Theory for the Digital Age. *International Journal of Instructional Technology and Distance Learning*. 2020. URL: https://jotamac.typepad.com/jotamacs_weblog/files/siemens-connectivism.pdf
11. UNESCO. *ICT Competency Framework for Teachers*. Paris: UNESCO Publishing, 2018. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000265721>
12. Абсалямова Я., Горovenko O., Пікалова А. Використання мультимодальних ресурсів у навчанні іноземних мов у закладах вищої освіти. 2025. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/bitstreams/bafab39b-02b0-4952-8b6c-699774182517/download>
13. Базиляк Н. О. Сучасні стратегії інтеграції професійно орієнтованої англійської мови у міждисциплінарну підготовку здобувачів вищої освіти. *Вісник науки та освіти. Філологічні науки*. 2025. № 8(38). С. 158–172. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/38108>
14. Бондарчук Ю. А. Умови ефективного впровадження інноваційних стратегій іншомовної підготовки. *Педагогічна інноватика: сучасність та перспективи*. 2025. № 7. С. 44–51. DOI: <https://doi.org/10.32782/ped-uzhnu/2024-7-8>
15. Бондарчук Ю. Стратегічне удосконалення навчання іноземних мов у закладах вищої освіти: інноваційні підходи в умовах динамічних змін. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2024. № 6. DOI: <https://doi.org/10.57125/pedacademy.2024.05.29.09>

16. Герасимова О. І. Особливості формування рефлексійних умінь у навчально-професійній діяльності студентів. *Вища освіта України*. 2012. № 42 (IX). С. 100–105. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/4160>

17. Гоцинець І. Л. Формування іншомовної комунікативної компетентності студентів у процесі використання смарт-технологій. *Наукові інновації та передові технології (Серія «Державне управління», серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»)*. 2022. № 5. С. 7. URL: <https://www.academia.edu/download/100934127/1491.pdf>

18. Кіт Н. В., Чепурна М. В., Яциняк О. П. Інноваційні методики викладання іанглійської мови у ЗВО. *Вісник науки та освіти. Серії: Філологія, Педагогіка, Соціологія, Культура і мистецтво, Історія та археологія*. 2023. № 3(9). С. 193–205. URL: <https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/5276/2/4218-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-4242-1-10-20230408.pdf>

19. Кравець Р. А. Вплив інтернаціоналізації на методологічні підходи до викладання іноземної мови. *Вісник науки та освіти*. 2025. № 3(33). С. 362–381. URL: <https://socrates.vsau.org/repository/getfile.php/39159.pdf>

20. Кремень В. Г. *Філософія людиноцентризму в освіті*. Київ: Знання, 2019.

21. Малихін О. В. Дидактичні механізми формування рефлексивної компетентності студентів. *Проблеми освіти*. 2015. Вип. 84. С. 206–211.

22. Малихін О. В., Герасимова О. І. *Формування рефлексійної компетентності студентів в освітньому процесі вищої школи*. Київ: Університет ім. Б. Грінченка, 2015.

23. Марчук Ю. Досвід упровадження інноваційних методів викладання англійської мови в регіональному закладі вищої освіти в умовах війни. *Естетика і етика педагогічної дії*. 2024. № 30. С. 190–200. URL: <https://aesthetichpedaction.pnpu.edu.ua/article/download/320978/311559>

24. Опалюк Т. Л. *Сучасні стратегії надання соціальних послуг: навчально-методичний посібник*. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2020. 118 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/3782/Opaliuk-T.L.-Suchasni-stratehii-nadannia-sotsialnykhposluh.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
25. Топузов О. М., Малихін О. В., Опалюк Т. Л. *Педагогічна майстерність: розвиток професійно-педагогічної адаптивності та соціальної рефлексії майбутнього вчителя*. Київ: Педагогічна думка, 2018.
26. Школа І. В., Салюк Б. А., Прокопчук Н. Р., Дмитренко Н. Є., Панченко В. В., Дуброва О. В., Побережний Д. О. Утілене навчання в іншомовній освіті: мультимодальність, візуальність, цифрові практики. 2025. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/46232/1/1.pdf>
27. Яцишин О., Валентина М. Застосування сучасних методик у процесі викладання іноземної мови для здобувачів вищої освіти. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки*. 2025. № 2(58). С. 57–68. URL: <https://journals.gnpu.edu.ua/index.php/vgnpu/article/download/152/138>